

TOVERI

Lännessuomalaisen työväen liiton lehti, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA: W. N. REIVÖ LAURI MOILANEN ADOLPH SALMI A. B. MAKELA

TOVERI

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workers' Publishing Society.

Ilmestysmaksu 40c palstatuunalla. Kuukausimaksu \$1.50 kerta ja muistovarsilla \$2.00 kerta. Kuluu, syntyä ja avoimien tilien maksu. Seisovat ilmoitukset sopimuseen mukaan. Satunnaisista ilmoituksista tulee rahaa seurasta mukana. Englanninkielistä suomenkieliseen vapaasti.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TIILAUSHINNAT Yhdysvalloissa ja Kanadassa: Yksi vuosikerta... \$4.00 6 kuukautta... \$2.25 3 kuukautta... \$1.35 1 kuukausi... .50 Suomeen ja muualle ulkomaille: Yksi vuosikerta... \$6.50 6 kuukautta... \$3.50

SUBSCRIPTION RATES: In the United States and Canada One year... \$4.00 Six months... \$2.25 Three months... \$1.35 One month... .50 Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements. TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE. AUG. NIKULA, MANAGER. Huoneisto sijaitsee 10-nnen ja Duane katuojen kulmassa. Puhelin: Konttori 365, toimitus 832.

Niin taitaa olla

Näyttää siltä kuin suoran toiminnan edustajien kylväntä siemenet olisivat itäneet vallan odottamattomasti paikoin. Kuuden länsivaltion kuvernöörit ovat pitäneet kokousta Portlandissa, Ore. Sanomalehdissä, joka mainitsee kokouksesta, on sanottavanaan m. m.:

"Kuvernööri Stewart, joka tuli suoraan Butten melakoilta, suostui toimenpiteitä, jotka kuvernöörit ottivat harkittavakseen." Ja kuvernööri Stewartin selitettiin sanoneen, että "suora toiminta on välttämätön i. w. w. läisillä kohtaan. On sängen turmiollista antaa näiden hävitysoppien edustajien saada jalansijaa. Kokemus on osoittanut, että tehokkaat toimenpiteet ovat edullisempia kuin viivyttely."

Tulleena suoraan Butten melakoilta — Frank Little'n tappajaisista — selittää Montanan kuvernööri (joka on valallaan vaikuttanut valvovansa lakien noudattamista) toisille kuvernööreille (jotka niinkään ovat vannonneet valvovansa että lakeja noudatetaan) että "suora toiminta" on se joka tekee. Ja toiset kuvernöörit ottivat hänen suositustensa huomioon, joten voimme odottaa niiden toteuttamista muualtakin.

Mutta eikö sentään ole vielä hiukan liian aikasta puhua "kokemuksesta" mitä seurauksiin tulee koetettaessa tällaisien toimenpiteiden avulla ratkaista yhteiskunnallisia kysymyksiä? — Montana Socialist.

"Pyhä isä" pulassa

Paavin rauhanehdotuksien todelliset syyt alkavat olla paljasta. Seikka toisensa perästä viittaa siihen, että katolinen kirkko ja rahamaailman johtajat ruhtinaat ovat huomenneet, mihin sota vie yhteiskunnan, ja se paanee heidät toimimaan.

Paavi pelkää ihmisten heräävän siitä henkisestä tylymielisuudesta, johon katolisen kirkon vuosisatoja kestänyt vaikutus sen on tuudittanut, ja saavan selville, että miekka ja risti ovat aina toimineet käsikädessä. "Pyhä isä" rientää tukemaan kukistuvan kapitalistisen järjestelmän rakennetta. Saattaa arvata, miten katkeralle tuntuu nähdä haudan partaalla sen järjestelmän, jota edustamansa laitos on vuosisatoja uskollisesti ja keinoja valitsematta tukenut.

Yhteiskunnan taloudellinen järjestelmä on muuttumassa sellaisella nopeudella, että vain harvat voivat oikein käsittää kaiken mitä tapahtuu. Samalla kun saarataan kaikella tavalla yksityistämisen puolesta, on pakko siirtää liikeala toisensa jälkeen valtion haltuun. Yksityistämistä tuottanut ja jaon välineisiin osottautuu jo siinä määrässä epäkäytännölliseksi ja mahdottomaksi, että kapitalistien omatkin edut ajavat yhteiskunnalliseen omistusoikeuteen. Ja

paavi samoin kuin raharuhtinaatkin käsittävät, että yhteiskunnallisen omistusoikeudesta — valtiokapitalismista — on vain yksi askel sosialismiin ja yhteiskunnan kehitystä ei voida suunnata muualle.

Mikä seuraa rauhaa, ei ole kenenkään tiedossa, mutta mikä ei sitä seuraa, on varma: takasin siihen tilanteeseen joka vallitsi sodan alussa, ei enää voida palata. Jos valtuotukka pelkää yhteiskunnallisen vallankumoukselliseen ilmi-ilpukemista ennen sodan alkua ja siksi ennemmin syöksä kansakunnan sotaan, kuin päästi työväenliikkeen voimistumaan, niin on se sodan avulla tehnyt asemansa paljon paremmaksi. Saattaa olla, että emme kuule puhuttavan vallankumoukselliseen puhkeamisesta heti rauhankokousten yhteydessä, mutta ennen kuin kaikki sodan synnyttämät tuhot ovat unohtuneet, saamme nähdä sellaisen kumoukselliseen palon, joka lakasee vastustamattomalla voimalla yli maailman.

Sota on synnyttänyt vallankumouksellisille aineksille sellaisen määrän käyttövoimaa, että sitä on mahdoton arvata. Ei löydy sellaista suhdetta, johon sota ei olisi tavallaan vaikuttanut, ja niitä kaikkia käyttää heräävä työväenliike hyväkseen.

Työväestölle on saatu uskotetuksi että se on taistellut kansanvalan puolesta ja saamee olla varmoja siitä, että se ei siitä uskosta hevilleä luovu, mutta se vaatii myöskin kansanvaltaisuudesta osana, kunhan se pääsee tekemään tiliä oman maansa porvariston kanssa kussakin maassa.

Minkä verran kapitalistimme jo käsittävät tulevan tilanteen, saattaa saada jonkinlainen käsityksen siitä, että Sveitsissä selitetään olleen hiljattain koolla eräitten kansainvälisen rahamallion johtavien ruhtinasten, joiden selitetään joutuneen epätoivoon kansakuntien maksukykyisyydestä ja siis pelkäävän vallankumouksen riehahtamista ilmielikkäin, ja sitä estääkseen alkavan toimenpiteisiin mahdollisimman pikaisen rauhansolmimiseksi.

Kokoontuva kansainvälinen sosialistikongressi ei suinkaan ole vähäinen tekijä tässä rauhankäytössä, sillä kun se kerran pääsee koolle, on siinä se vaara tarjona porvaristolle, että se saa aikaan maailmanrauhan, ja siksi sen edustajille ei tahdottaisikaan antaa passia.

Vakava työtaistelu

Merkitsevän käänteen enteitä työtaistelujen historiassa, osoittaa San Franciscon katuraitiotie työläisten lakko. United Railroads Yhtiö on ollut se voittamaton muuri jota tähän asti ei ole voitu taivuttaa tunnustamaan työväkensä järjestöä. Se on vaatinut valallista, orjamaista uskolaisuutta itselleen, eikä miehistö ole sallittu olla missään tekemisissä järjestymisen kanssa. Alhaiset palkat ja kiduttavat työhöndot ovat järjestymättömyyden seuraukset. Se on se ihana tilanne jota kaupakamarit, liikemiesluokka, sanomalehdet ja poliisi pitävät yhteiskunnallisen järjestyksen mallina. Monta katkerasta taistelua on käyty järjestymisoiikeudesta ja parempien palkkausuhdeiden saavuttamiseksi. Tämä nyt käynnissä oleva taistelu on voimaperäisempi ja hyvin järjestetty; tilanne on lakkolaisille suosiollinen, joten voitto näyttää mahdolliselta.

Lakko alkoi odottamatta, yhtiön herrat tiesivät siitä vasta siten kun heille ilmoitettiin että liike on pysähtynyt, vaunut seisovat kadulla. Odottamaton oli lakko suurelta osalle miehistökin. Rohkeimmat olivat sen ja päiväpäivältä liittyi heihin lisää. Kaikki lakkolaiset ovat kirjottautuneet perustetun unionin jäseniksi. Työväen Tempelli on nyt toiminnan keskuksena, monet käyvät siellä nyt ensikertojaan. Lakon johto on järjestyksellistä ja kaikkiin mahdollisiin varokeinoihin on ryhdytty että yhtiö ei

voisi provoseraa mellakoita, joista saisi syyn lakkolaisien päälle. Kaupunki, sanomalehdet ja yleisö näyttää kerrankin olevan myötätuntoista lakkolaisille. Poliisi on tähän asti koettanut olla puolueeton, niin paljon kuin se poliisille on mahdollista, sillä poliisin luonne yleensä tunnetaan vihamieliseksi työväen järjestykseltä vastaan. Se on vanginnut kaduilla häiriötä aikaansaamaa lähetetty yhtiön pysymiehet. Ja ihme kyllä on sanomalehdissä kerrottu, että yhtiön asiamies on asekaupasta ostanut pari tusinaa revolvereja. Näin paljastui yhtiön presidentin vaikutusten vahteellisuus, että ei vahit he suvaitse laumassaan kunsymiehiä. Poliisipäällikkö vaatii että yhtiö ei saa asetettuja miehiä käyttämään, hän, poliisi, huolehtii järjestyksestä. Vaikka lakonrikkurit ovat yrittäneet tehdä epäjärjestyvää ja häiritä lakkolaisien rauhallisia mielenosotuksia, vaikka nämä pysyttelivät ovat vangittuna ihmetellect, että ei heitä "suojellakaan" on kaupakamari ja "laki- ja järjestys"-komitea vaiti. Onkohan se saanut halvuksensa, kun ei ole onnistunut yrityksessään hirtittää niitä, jotka viime vuonna yrittivät järjestää U. R. G. miehistöä?

Tuo lain- ja järjestyksen "championi" ei voi käydä puoltamaan järjestyneitä ja yhtiön ja sen hirttelämaan puolustaminen käynee arveluttavaksi ainakin niin kauan kun ei voida mitään tekosyitä saada lakkolaisia vastaan. Nyt on kysymys järjestyneen työväen pahimman vihollisen tuittamisesta tunnustamaan uio ja järjestynyt työväki seisoo yhtenä miehenä uuden järjestönsä takana.

Lakkolaisien päävaatimukset ovat kolme dollaria viisikymmentä senttiä, kahdeksan tuntista päivästä ja korotettu maksu ylijästä. Kaupungin omistamilla raitioilla ovat nuo ehdot käytännössä ja se antaa tukea lakkolaisille vaatiessaan työntantajansa tunnustamaan samat ehdot. Jitneyautoille ja kaupungin kaivauksille palvelve yleisöä niin että sen ei tarvitse käyttää lakonalaista vaunuja. Työväenjärjestöt ovat kieltäneet jäseniensä käyttämästä U. R. G:n vaunuja, monet unionit sakon rihalla.

Yhtiö myös varustaa puolestaan: vaikka lakonsärkemisyriksen lasketaan sille maksavan ainakin viisikymmentä dollaria viikossa, se koettaa kavalimattikin keinonsa lakkolaisia vastaan. Se pääsi halvemmalla kun suostuisi vaatimuksiin. Se kulettaa lakonsärkiöitä ja se yrittää saada aikaan mellakoita, lähettämällä palkattuja roistoja tekemään väkivaltaa rikkureille, että saisi aihetta puolustautuakseen. Niin lujusti kun union puolesta valvotaan järjestyneen, on siinä vaara tarjolla, sillä yhtiö hankkii parhaimmat ammattimiehet velkeilemään epäjärjestyksiä. Kunhan kaupakamari ehii toivoa ja saa käryä nokkaansa taas jostain "häkä"-pommista, kuteen ravintolatyöläisten lakon aikana, niin saadaan kuulla "laista- ja järjestyksestä". Siitä tulee sitkeää taistelua, mutta jos työväki voittaa, tulee siitä silloin muistomerkki kaupakamarille, sillä sekin kaatuu, jos yhtiön täytyy taipua. Kapitalistiluokka tuntee järjestyksensä välttämättömyyden, se voi siten tehokkaammin riistää. Kun sen tarkoitus on ainoastaan riistää, niin se luonnollisesti näkee riistettävien järjestyksessä suurimman vaaran. Siksihän se työväen järjestyksineen on "laitonta" ja katalimattikin keinot sen hävittämiseksi ovat luvallisia.

Tässä on toinenkin seikka tekijänä. San Franciscon kaupunki on saanut vuosia kärajoida tuon yhtiön kanssa oikeudesta asettaa kaduille kiskoja kaupungin omaa raitioeliikettä varten. Ja mikä onni sillä olikaan, kaupunki tässä joku aika sitten voitti ja sai oikeuden käyttää katujaan. Kaupunki on rakentanut tunnelien maan alitse, siten yhdistäen kaupungin sivuosa suurempaan yhte-

teen keskuksen kanssa. U. R. R. yhtiö alkoi vaatia tuota tunnelia käytettäväkseen. Sen johdosta on viime aikoina käyty kiistelua; yksityisyhtiön pyyteitä on vastustanut kaupungin hallinto sekä yleisö. Poliittisestikin on myötätunto siis enempi lakkolaisien puolella.

Kaupunki on alkanut esittelemään aijetta ostaa kaikki raitiotielinjat ja laitokset kaupungin haltuun. Siinä olisi San Franciscon työväellä tilaisuus näyttää järjestyneisyyden syvempää, kauneimaksi kantavaa tarkotusta, pakottaa yhtiö luovuttamaan yleishyötylaitoksia kunnallisesti hoidettavaksi. Se samalla velvoittaisi työväkeä seuraamaan kunnan asiain hoitoa. Kaupungin asioita valvomaan ei pitäisi pa-

MAILMANKATSOMUKSIA

ENKELIKAUKU.

Portlandissa ilmestyyvä "Morning Oregonian" lehdellä on vaimovain asioita käsittelevässä osastossa oma "tätinsä" — neiti Tingle, jolle joku tiedonhaluinen lukijatar lähetti kysymyksen: "Neiti Tingle, tehkää hyvin ja neuvokaa, miten laitetaan 11 muunnaa vaativa enkelikaaku?"

Nyt kävi niin ohrasesti, että "tätin" osasto sattui silmäilemään eräs miehenpuolinen lukija. Kimpaantui tuosta ja kirjoitti lehteen tällaisen sapsikan:

"Nykyisenä ahdinkoalokana, kun meitä kehoitetaan pitämään lihottomia ja leivättömiä päiviä, sielstäi jonkun säätäväisyyttä harrastavan isänmaallisen naisen palnattaa muutamia tuhansia kappaleita tuota kysymystä ja pyytää Portlandin naisten liimaamaan ne hattuuhinsa. Tämä ensi talvena kun munien hinta taas on tuossa dollarin vaiheella tuusnalta, saisivat lukea sitä, eivätkä syyttäisi säilytyslaitoksia tai muuta kun itseään munien kalleudesta. Jos yhtiä enkelikaakua varten tarvitaan yhden naisen aika ja 11 muunna, niin paljoko niitä tarvitaan, että kaikki Portlandia naiset saisivat enkelikaakun?"

"Nyt kun työvoimasta on puute, neuvoo neiti Tingle sihtaanmaan joutui viiteen kertaan. Vaikka en ole kuin mies, minä pitäisin viisaampana ostaa parempaa lajia jauhoja tahti, jos hiiret niitä llaavaat, hankkika kisan. Sen ajan mikä menee viidessä kertaiseen, voisit käydä vaikka purnaisen ristin puuhin. Kuitenkin luulen, että kaikista huolimatta muutamilla naisilla tulee olemaan enkelikaakua, maksoi mitä maksoi. Kun siite tulevana talvena joku poloinen sotilaamme, jolta osa ruumista on jäänyt Flanderin leijun, mutta osa vielä elää sotasiirralaassa, heikolla äänellä pyytää holtajattarelta munavoita 'sellaista kuin äiti tapasi lehtää,' vastaa hoitajatar: 'Olen kovasti pahollinen, mutta koko sairaalassa ei ole yhtään munaa; Portlandin naiset tarvitsivat ne kaikki enkelikaakuihinsa — 11 muunna joka kaakkuun.'"

OMANTUNNON SYILLÄ SOTAPALVELUKSESTA VAPAUTUMINEN

näyttää olevan lakikirjoihin pantu vain koristeeksi. Missään maassa ei en anneta suojella sosialisteja, jotka kuitenkin kaikissa maissa ovat sotien johdonmukaisimpia ja vilpitömmimpiä vastustajia. Mutta yhtiä vähän siitä näkyy olevan turvaa muillekaan kuin sosialisteille.

Phoenix nimisen kaupungin läheisyydessä Arizonassa on venäläisellä n. s. molokanien lakkola siirtola. Molokanit ovat kveekarien kaltainen lahko, joka ehdottomasti kieltää jäsentensä antautumasta minkäänlainen sotapalvelukseen. Siitä huolimatta on 35 tuotta miestä tuosta siirtolasta nuortui vuodeksi vankeuteen, kun kieltäytyivät registreerautumasta. Vankilaan tultua oli nämä miehet ensi työksi "rauhottava kyllimillä kylväillä." Tavallisesti koettavat asianomaiset kaikin keinoin salata vankiloissa harjoittamia julmia kidutuksia, mutta tällaisissa tapauksissa uskovat voivansa puoltittain kerskaamalla ilmoittaa konnatoisistaan.

Toinen kuvaava tapaus on myös "lainkuullisuudesta" nykyään niin kuuluisasta Arizonasta. Tunnetun laulajattaren rouva Schumann-Heinken poika Ferdinand Schumann lähetettiin valtion kuvernööri Campbellille anoumukseen, jossa hän seltti, kuinka mahdottomalta hänestä tuntuisi lähtöä Saksaa vastaan taistelemaan. Kaikki hänen miespuoliset sukulaisensa taistelevat saksalaisten riveissä, eikä hän yleensäikään haluaisi lähteä tappamaan ihmisiä, joita vastaan hänellä ei ole mitään vihan syytä.

Kelpo kuvernööri ei sanonut voivansa sille asialle mitään. Ferd-

na suurinta laivakapitalistia, kuten nykyinen kaupungin pää on, sen aika menee omien liikeasiain kanssa. Tämä nykyinen "tuonion mies" ei ole aikanaan tietu sitäkään että kaupungin oikeuslaitos oli tuominut kansalaisen hirsipuihun väärin vannonnut todistusten perusteella, ennenkuin työväenjärjestöjen keskusneuvosto kävi joku aika jälkeen tapahtuman siitä majurille juttellessa. Silloin oli jo vastalause tullut Venäjältä Yhdysvaltain hallitukselle.

Näinkin ratkaisevasta merkityksestä olevan lakon aikana tulisi järjestyneen työväen harkita asioita jotka ovat vähän kauempaa kantavia siihen samaan suoraan jokapäiväisten elin ehtojen taisteluun. — A. Vilja.

KANSANKIRJEITÄ

CALIFORNIA

SAN FRANCISCO. Nalkutusta, nälvimistä ja pientä pilaa olemme me friscoalaiset saaneet osaksemme oikein runsaasti tämän vuoden aikana. Meitä, nälkäks rakkaat toverit, on ruvettu syyttämään Toverin toimituksen taholta, että harvoim muistamme kirjoittaa uutisia Toveriin.

Ensin minä kuitenkin pešen osaston kädet tästä syytöksestä. Osasto osastona on tehnyt kaikkensa tässä suhteessa: on koetettu kaikenlaisia keinoja, sanotun pahan poistamiseksi, on joskus valittu kirjenvaihtajia joka kuukausikin, hankuttu heitä kun on leväperäisyyttä huomattu, valittu taas uudet, mutta sittenkään ei vaan näytetä pulasta selviytymään; uusi keino eli uudet valitut ovat olleet entisiä huomommat.

Nyt meillä on vaan yksi keino toimia säännöllisesti järjestettyä, niin siitä täytyy ruveta maksamaan. Mutta, jos rupeamme tästä toimesta osastona maksamaan, niin siinä piilee se vaara, että pian saamme maksaa kaikkia tehtävistä. Sillä, ikävä kyllä sanoa, kehitys näkyy osastoissa kulkevan siihen kaltevaan suuntaan, että kukaan ei, varsinkaan nuoremmissa jäsenissä, että juuri minkäänlaisia toimia osastoissa vastaan ja vanhemmille jäsenille jäävät kaikki tehtävät. Ei siis liene oikein kumma, jos meillä ei ole voitu paremmin teltä.

Mutta mitä on tehty Toverin taholta tämän asian auttamiseksi? Joo, on luvuttu, että sieltä joon ruvettaisiin maksamaan jonkunlaista korvausta, mutta ei ole suoraan sanottu, että tämän verran me siitä ja siitä erästä maksamme; saipsa senkin joskus kuulla, niin voisi ilmaantua hyvinkin lakkolaisia, jotka näin kalliina aikoina rupeaisivat tienaamaan särvinrahoja.

Katuvaunuyöläisten lakko jatkuu vielä. Joka päivä yhtyy uusia joukkoja lakkolaisiin, ja rikkurien saanti käyppi kovin hitaasti. Tosin kyllä liikenne ei ole ollut kokonaan seisakissa, vaan kovin herpaantuneissa tilassa se on ollut ja tulee olemaan kunnes lakko loppuu työläisten täydellisesti voittamana.

Lautaintaina t. k. 18 p:nä, oli lakkolaisilla suuri katukulkue puolenpäivän tienoissa. Kulkueeseen otti osaa heidän vaimonsa ja lapsensa. Lakkolaiset marsivat hyvin järjestyneinä joukkona alas Market-katua 3:lle kadulle, josta kääntyttiin takaisin pitämään suurta kokousta kaupungin suuressa auditoriumissa. Kulkueessa kannettiin useita tauluja joissa oli voimalauseita: "8-henkinistä perheitä ei voida pitää yllä \$3:n päiväpalkalla"; "On mahdotonta ostaa perheelle kenkiä, jotka maksavat \$7 pari, \$2.90 päiväpalkalla"; Lapset kantoivat taulua, jossa oli sanat: "15-tuntinen työpäivä (on liikaa); me haluamme joskus nähdä isämeikin"; "Kuinka tykkäisitte tehdä työtä 23 tuntia päivässä 10-tuntin palkalla?" "8 tuntia ja kohtuullinen palkka", sekä useita muita, joissa tulkittiin sama ajatus.

On muuten hyvin merkille pantava seikka, että poliisit pitivät hyvän järjestyksen kadulla, joten kulkueita ei saatu mitenkään ukoopain häiritä. Se kai joutuu siitä kun kaupungin ja yhtiön kaaraliikenteen välillä alkaa kehittyä kilpailu ja kaupungin liikenne on ruvennut tuottamaan kaksinkertaisesti sitten lakon alkamisen.

Kokouksessa puhujina esiintyi useita tunnettuja prominentteja ja unoitien johtomiehiä ja kaikki puhujat vaikuttivat lakkolaisille, että heidän täytyy varmasti voittaa, sillä heillä on koko kaupungin yleisön myötätunto puolelleen; jos parviryhmiä työväestä ja yksin porvarillinen sanomalehdistökin.

Sunnuntaina klo 2 päivällä oli lakkolaisilla kokous, jossa oli läsnä noin 1,800—1,900 lakkolaista. Puhujina tässä kokouksessa esiintyi eri unoitien johtomiehiä ja lakkolaisia. Oli kerrassaan mielenkiintoista seurata niitä kannuttia lupauksia, joita eri unoitien edustajat tekivät. Muun-

lehdistön kanssa yleisen mielipiteen egyptämiseksi keksittyjen vaihtelien julkouksessa ja ruokottomuudessa. — Tuon askenmainittu saksalainen valhe oli vain tilapäinen saavutus, joka ei heille takaa pitempiaikaista etevämyyttä. Yleensä he ovat liian paljon meistä jälessä sillä rintamalla.

KANSANKIRJEITÄ

CALIFORNIA

SAN FRANCISCO.

Nalkutusta, nälvimistä ja pientä pilaa olemme me friscoalaiset saaneet osaksemme oikein runsaasti tämän vuoden aikana. Meitä, nälkäks rakkaat toverit, on ruvettu syyttämään Toverin toimituksen taholta, että harvoim muistamme kirjoittaa uutisia Toveriin.

Ensin minä kuitenkin pešen osaston kädet tästä syytöksestä. Osasto osastona on tehnyt kaikkensa tässä suhteessa: on koetettu kaikenlaisia keinoja, sanotun pahan poistamiseksi, on joskus valittu kirjenvaihtajia joka kuukausikin, hankuttu heitä kun on leväperäisyyttä huomattu, valittu taas uudet, mutta sittenkään ei vaan näytetä pulasta selviytymään; uusi keino eli uudet valitut ovat olleet entisiä huomommat.

Nyt meillä on vaan yksi keino toimia säännöllisesti järjestettyä, niin siitä täytyy ruveta maksamaan. Mutta, jos rupeamme tästä toimesta osastona maksamaan, niin siinä piilee se vaara, että pian saamme maksaa kaikkia tehtävistä. Sillä, ikävä kyllä sanoa, kehitys näkyy osastoissa kulkevan siihen kaltevaan suuntaan, että kukaan ei, varsinkaan nuoremmissa jäsenissä, että juuri minkäänlaisia toimia osastoissa vastaan ja vanhemmille jäsenille jäävät kaikki tehtävät. Ei siis liene oikein kumma, jos meillä ei ole voitu paremmin teltä.

Mutta mitä on tehty Toverin taholta tämän asian auttamiseksi? Joo, on luvuttu, että sieltä joon ruvettaisiin maksamaan jonkunlaista korvausta, mutta ei ole suoraan sanottu, että tämän verran me siitä ja siitä erästä maksamme; saipsa senkin joskus kuulla, niin voisi ilmaantua hyvinkin lakkolaisia, jotka näin kalliina aikoina rupeaisivat tienaamaan särvinrahoja.

Katuvaunuyöläisten lakko jatkuu vielä. Joka päivä yhtyy uusia joukkoja lakkolaisiin, ja rikkurien saanti käyppi kovin hitaasti. Tosin kyllä liikenne ei ole ollut kokonaan seisakissa, vaan kovin herpaantuneissa tilassa se on ollut ja tulee olemaan kunnes lakko loppuu työläisten täydellisesti voittamana.

Lautaintaina t. k. 18 p:nä, oli lakkolaisilla suuri katukulkue puolenpäivän tienoissa. Kulkueeseen otti osaa heidän vaimonsa ja lapsensa. Lakkolaiset marsivat hyvin järjestyneinä joukkona alas Market-katua 3:lle kadulle, josta kääntyttiin takaisin pitämään suurta kokousta kaupungin suuressa auditoriumissa. Kulkueessa kannettiin useita tauluja joissa oli voimalauseita: "8-henkinistä perheitä ei voida pitää yllä \$3:n päiväpalkalla"; "On mahdotonta ostaa perheelle kenkiä, jotka maksavat \$7 pari, \$2.90 päiväpalkalla"; Lapset kantoivat taulua, jossa oli sanat: "15-tuntinen työpäivä (on liikaa); me haluamme joskus nähdä isämeikin"; "Kuinka tykkäisitte tehdä työtä 23 tuntia päivässä 10-tuntin palkalla?" "8 tuntia ja kohtuullinen palkka", sekä useita muita, joissa tulkittiin sama ajatus.

On muuten hyvin merkille pantava seikka, että poliisit pitivät hyvän järjestyksen kadulla, joten kulkueita ei saatu mitenkään ukoopain häiritä. Se kai joutuu siitä kun kaupungin ja yhtiön kaaraliikenteen välillä alkaa kehittyä kilpailu ja kaupungin liikenne on ruvennut tuottamaan kaksinkertaisesti sitten lakon alkamisen.

Kokouksessa puhujina esiintyi useita tunnettuja prominentteja ja unoitien johtomiehiä ja kaikki puhujat vaikuttivat lakkolaisille, että heidän täytyy varmasti voittaa, sillä heillä on koko kaupungin yleisön myötätunto puolelleen; jos parviryhmiä työväestä ja yksin porvarillinen sanomalehdistökin.

Sunnuntaina klo 2 päivällä oli lakkolaisilla kokous, jossa oli läsnä noin 1,800—1,900 lakkolaista. Puhujina tässä kokouksessa esiintyi eri unoitien johtomiehiä ja lakkolaisia. Oli kerrassaan mielenkiintoista seurata niitä kannuttia lupauksia, joita eri unoitien edustajat tekivät. Muun-

muassa Labor Council'in edustaja rohkaisi lakkolaisia sanoen, että mikään voima ei voi estää teitä voittamasta, jos te pysytte lujaisti yhteenliittyneinä ja järkkähtämättöminä vaatimukseenne takana! yksi kaikkien ja kaikki ylden puolesta. Me tahdomme olla mukana tässä taistelussa, taistella ja voittaa tai kaatua kanssanne. Eräs toinen puhuja varotti lakkolaisia olemaan varovaisia provokaattorien suhteen, lausuen: "Ei löydy yhtään suurempaa työläisten järjestöä, jossa ei olisi mukana kapitalistien kätyreitä. Olkaa varovaisia näiden suhteen," ja lisäsi: "Niitä on varmasti mukana tässäkin kokouksessa, lurjuksia, joilla on toinen käsi United Railroadin takin taskussa ja toisella kädellä tarjooa 'veljen kättä' lakkolaiselle, samalla kuiskaten korvaan: dynamiittia, nitroglyseriiniä, vauvujen ja vaunullien alle. Vauvokaa moisia veljiä!"

Joku puhujista mainitsi kuinka hänelle tarjottiin \$10 päivältä moottorimiehen työstä. Yhtiö ei liioin kuulu välittävänsä jos saapi ollenkaan tuloja liikenteestä: pääasia on vaan saada murskatuksi lakko. Niinpä eräs konduktööri, joka ensin yhtyi lakoon vaan muisti, että hänellä on yhtiölle velkaa \$28, menin takaisin pyytäväksi työhön ja maksoi illalla velkansa yhtiölle — jättäen vielä jonkun verran taskurahoja itselleen kun jätyi jälleen lakkoon.

Kokouksen päätarkoituksena tälläkertaa oli saada lakkolaisiin juurrutettua se yhteisenkin ja ymmärrystä, että jos tällä kertaa, jolloin kaikki edut ovat lakkolaisien puolella, lakko hävitään, niin tuskin kymmeniin vuosiin voidaan ajatellaakaan minkäänlaisesta järjestäytymisestä mahdollisuudesta, sekä varottaa lakkolaisia ryhtymästä mihinkään väkivaltaan rikkureita kohtaan enempiä kuin yhtiön omaisuudenkaan tuhoamiseen. Käfikista tehtävistä päättää lakkokomitea ja lakkolaisien kokoukset, ja minä luulen, että tämä kokous oli kylliksi kykenevä "selittämään sen problemmin, mihin silloin joudutaan jos ruvetaan käyttämään suoraa toimintaa."

Suomalaisille yleisölle pyydän minä huomauttaa, että eivät käyttäisi yhtiön rikkurin avulla ruunaamia katuvaunuja, jos ei valan henki ja omaisuus ole vaarassa. — Naapuri.

Kaupunki aikoo ostaa kaaraliikenteen hallukkeen. Pitkän ja burjan väittelyn perästä United Railroadin lakkosemasta kaupungin valtuusto tänään iltapäivällä yksimielisesti päätti ilmoittaa maantule yhtiölle, että kaupunki on valmis ostamaan yhtiön koko omaisuuden, ja pyysi yhtiötä ilmoittamaan hinnat.

"Samaa minäkin", sanoi yhtiön presidentti, J. W. Lilienthal, kun kuuli valtuuston päätöksestä. — Läheisessä tulevaisuudessa saataneen kuulla korporationin omaisuuden "hinta".

Aikoo särkää lakkoo. U. Railroad yhtiö näyttää panevan kaikki keinot liikkeelle lakon särkemiseksi. Kaupunkin on tuotu jo 800 lakonrikkuria. Niitä on kerätty yli maan, New Yorkista ja Philadelfiasta asti. Yhtiö on saanut maksaa huikeita summia niiden kuletukseen, yksin rautatiepilettien ostamiseen on mennyt yli 73,000 dollaria. Ja entäs niiden värväämiseen, ruokkimiseen, polkkoihin y. m., joista ei yleisö koskaan saane tietää? Kun vielä otetaan huomioon se vahinko, joka aiheutuu liikenteen häiriytymisestä, niin yhtiö kärsii raskaasti rahallista vahinkoa. Saamme jonkunverran käsitystä siitä, kun katsoimme kaupungin raitiotielikenteen lisääntymistä lakon aikana. Viimeisenä viitena päivänä tulot olivat \$15,743.10 suuremman kuin viitena päivänä ennen lakkoa. Union virkailijat ovat laskenet yhtiölle lakonsärkemisyriksien tulevan maksamaan yli miljoonan dollaria. — Sisua on herroilla!

Rikkureita vangitaan. Tähän mennessä poliisit ovat jo vanginneet neljätkymmentä yhtiön asetettua pysyhyurttaa. Heiltä on löytnyt revolvereja ja "black jackeja". Heidät on laskettu taksauksella vapaaksi — jotteinkin takassumassa nousten tuhanteen dollariin. Yhtiö on maksanut takaukset.

Yhtiö hankkii aseita. Taaskin on tullut ilmi, että yhtiön viranomaiset ovat ostaneet 300 revolveria entisen 200 lisäksi.

Tällaista roiston peliä yhtiö harjoittaa "sivistyneessä" kaupungissa — ja arvan julkisesti. Kerrankin lakkoparaadin kimpussa hyökkäsi asetettu rosvonjoukko, ajaa automobiililla polkkin ja pitkin kulkuetta. Myöhemmin poliisi sai heidät kiinni ja svei putkaan, mutta yhtiö hankki omansa ulos. Lakkolaiset pysyvät lujina.